

Sut i greu mannau gwyrdd trefol cynaliadwy yn eich ardal chi

02/11/2022

Parks for Health project in Camden and Islington in tip four. Credit: Islington Council

Mae'r awdurdodau lleol a gymerodd ran yn ein partneriaeth parciau arloesol yn rhannu eu cyngor ar gyfer adweithio mannau gwyrdd er budd pobl a natur.

Fe wnaethom ddathlu diwedd ein rhaglen tair blynedd [Future Parks Accelerator \(FPA\)](#) fis diwethaf gyda chynhadledd ar-lein Naturally Vitaling, gan rannu'r hyn a wnaethom ei ddysgu o'r prosiectau.

Mae rhaglen FPA, a lansiwyd yn 2019, wedi dangos gwerth buddsoddi mewn parciau a mannau gwyrdd trefol yn llwyddiannus ac wedi helpu awdurdodau lleol i gynyddu manteision eu treftadaeth naturiol.

Mae staff o'r awdurdodau lleol sy'n rhan o'r fenter wedi cymryd y dysgu helaeth o FPA i gyd-greu 10 casgliad pwysig i helpu eraill i wella'r defnydd o fannau gwyrdd mewn amgylchedd trefol.

Mae yna gyfoeth o brofiad ac enghreifftiau cadarnhaol ac ysbrydoledig i rannu a dysgu ohonynt.

Eilish McGuinness, Prif Weithredwr Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol

Dyma'r 10 argymhelliad

1. Adnabod eich ystâd werdd

- Beth yw ei gyflwr presennol a photensial i bobl, lle, hinsawdd a natur yn y dyfodol?
- Gweithredu: ymchwilio a dadansoddi graddau, cyflwr, cysylltedd, defnydd, incwm a gwariant. Mae'r wybodaeth waelodlin hon yn sylfaen hanfodol.

2. Bod yn uchelgeisiol am gyfiawnder amgylcheddol

- Beth yw'r gwelliannau systemig mwyaf angenrheidiol i fannau gwyrdd er mwyn gwella ansawdd bywyd pawb?
- Gweithredu: defnyddiwch ddata amgylcheddol a chymdeithasol-economaidd i fapio a mynegai ansawdd amgylcheddol lleol trefol. Nodwch y blaenoriaethau buddsoddi ar gyfer 'twf' seilwaith gwyrdd a'r budd o gymryd dull systemau integredig. Dysgwch fwy am yr [adnodd cyfiawnder amgylcheddol](#).

3. Sicrhau bod mannau gwyrdd yn ganolog i fywyd cymunedol lleol

- Beth sydd ei angen ar eich cymunedau a sut maen nhw am fod yn rhan o bethau?
- Gweithredu: gofynnwch i gymunedau a'r sector menter gymunedol a chymdeithasol gwirfoddol beth sydd ei angen arnynt o fannau gwyrdd a'r hyn y gallant ei gyfrannu i'w actifadu a chynyddu eu budd i gymunedau.

4. Rhoi iechyd wrth galon strategaeth a chynlluniau mannau gwyrdd

- Sut y gellir gwneud y gorau o brif bwrpas a budd gofod gwyrdd trefol yn yr 21ain ganrif?
- Gweithredu: partneru gyda sectorau iechyd, gofal cymdeithasol a menter gymunedol a chymdeithasol gwirfoddol i uwchraddio eich mannau gwyrdd fel asedau iechyd cyhoeddus a chyd-greu darparu gwasanaethau iechyd, gan gynnwys [rhagnodi gweithgareddau a phrosiectau sy'n seiliedig ar natur](#).

5. Tyfu eich rhwydwaith natur trefol

- Sut allwch chi wella'r budd y mae natur yn ei roi i lesiant a gwydnwch hinsawdd pobl?
- Gweithredu: archwilio'r gwasanaethau ecosystemau a ddarperir gan y cynefinoedd rhyng-gysylltiedig yn eich ardal drefol. Ymgysylltu â rhanddeiliaid a'r cyhoedd wrth adnabod atebion a gwelliannau i dyfu'r rhwydwaith a gwella ansawdd, cysylltedd a hygyrchedd.

Gweithgareddau plant. Llun: Cyngor BCP/ Mark Holloway

6. Gwneud parciau a mannau gwyrdd yn achos poblogaidd

- Sut allwch chi ddenu a chadw cyllid dyngarol sylweddol ac incwm grant?
- Gweithredu: creu'r gallu i weithredu gyda phwrpas elusennol, neu mewn partneriaeth â'r sector menter gymunedol a chymdeithasol wirfoddol.

7. Bod yn entrepreneuriaidd yn gymdeithasol

- Sut allwch chi optimeiddio cynhyrchu incwm a rhoi hwb i swyddi drwy weithgaredd sydd o fudd i gymunedau?
- Gweithredu: gyda'ch cymunedau, busnesau lleol a mentrau cymdeithasol, archwilio a blaenoriaethu cynhyrchu incwm a chyfleoedd creu swyddi o brofiadau gwell o fannau gwyrdd.

8. Hyrwyddo mannau gwyrdd fel isadeiledd naturiol gwerthfawr

- Sut allwch chi gyflwyno'r achos i fuddsoddi yn eich rhwydwaith gwyrdd/glas?
- Camau: cyfrifwch werth economaidd go iawn eich ystâd werdd (nid dim ond y gost cynnal a chadw neu'r incwm a gynhyrchir) i ddangos y gymhareb budd uchel i gost.

9. Datblygu ffynonellau newydd o fuddsoddiad

- Sut allwch chi ddenu ffynonellau newydd o fuddsoddiad hirdymor, pwrpasol ar gyfer eich mannau gwyrdd?
- Gweithredu: archwilio eich potensial cyllid gwyrdd; Dechreuwch drwy sefydlu [banc cynefin](#).

10. Magu eich tîm gwyrdd a'ch 'teulu' ehangach

- Sut allwch chi sicrhau'r gallu a'r diben a rennir i ymateb i heriau a chyfleoedd yr 21ain ganrif?
- Gweithredu: buddsoddi yn eich timau i feithrin sgiliau, hyder a chapasiti staff a gwirfoddolwyr. Tarwch i mewn i'r arweinyddiaeth a'r potensial ar draws eich cyngor a'ch rhwydwaith dinas ehangach.

Ewch i [wefan FPA](#) am fwy fyth o adnoddau i gefnogi eich gwaith gyda threftadaeth naturiol.

Gwaddol y rhaglen

Datblygodd y prosiectau a arianwyd gennym trwy FPA ffyrdd newydd o feddwl am fannau gwyrdd a chynllunio ar gyfer mannau gwyrdd fel rhwydweithiau naturiol, gan gefnogi ystod o nodau iechedd cyhoeddus, llesiant a gwydnwch yn yr hinsawdd.

Meddai Eilish McGuinness, Prif Weithredwr Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol: "Yr hyn sy'n amlwg o'r gynhadledd a'r rhaglen FPA gyfan yw ein bod i gyd yn teimlo'n angerddol am ein parciau a'n mannau gwyrdd ac yn mynd ati i chwilio am ffyrdd i atgyfnerthu'r manteision enfawr y gwnaeth ein hamgylchedd naturiol lleol ddod â ni i gyd yn ystod y pandemig.

"Daeth rhaglen Sbarduno Parciau'r Dyfodol / Future Parks Accelerator â phartneriaeth gyfoethog o'r rhai oedd ar flaen y gad o ran rheoli mannau gwyrdd at ei gilydd i ddarparu syniadau, ysbrydoliaeth ac anogaeth newydd. Mae yna gyfoeth o brofiad ac enghreifftiau cadarnhaol ac ysbrydoledig i rannu a dysgu ohonynt, gan ddangos gwerth buddsoddi yn ein mannau gwyrdd ac ystyried ffyrdd arloesol o barhau â'r buddsoddiad hwnnw i greu tirwedd leol sy'n ffynnu'n naturiol i bawb ei fwynhau."

Cynhaliodd Hilary McGrady, Cyfarwyddwr Cyffredinol yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, sesiynau cyntaf cynhadledd FPA. Dywedodd: "Mae dros 80% o'n poblogaeth yn byw mewn dinasoedd, felly mae diogelu a gwella ein parciau trefol a'n lleoedd naturiol yn hanfodol. Mae Sbarduno Parciau'r Dyfodol / Future Parks Accelerator wedi gwneud gwaith gwych i ddatblygu gweledigaeth ar gyfer y mannau gwyrdd trefol hyn, ac rwyf wrth fy modd bod cynifer o sefydliadau ac awdurdodau blaenllaw wedi gallu dod at ei gilydd yn y gynhadledd i rannu eu syniadau a'u straeon llwyddiant am sut i wireddu'r weledigaeth hon."

Mae ein [gwerthusiad o'r rhaglen](#) yn rhoi tystiolaeth sylweddol o bwysigrwydd mannau gwyrdd, gwerth cymunedol y lleoedd hynny a'u buddion ecolegol.

Buddsoddi mewn prosiectau natur

Roedd FPA yn bartneriaeth rhwng Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, wedi'i gefnogi gan fuddsoddiad gwerth £14 miliwn. Roedd yr Adran Levelling Up Tai a Chymunedau (DLUHC) hefyd yn darparu £1.2m mewn cymorth ariannol.

Mae'r Gronfa Treftadaeth wedi ymrwymo i ddiogelu a chadw ein treftadaeth naturiol a chefnogi iechedd a llesiant pobl trwy ymgysylltu ag ystod amrywiol o fannau gwyrdd cyhoeddus.

Dysgwch sut y gallwch gael [cyllid ar gyfer prosiect gofod gwyrdd trefol](#).

rdeb hefyd mewn ...

Wildflower meadow in Queen's Park. Picture © BCP Council/ Mark Holloway. © BCP Council/ Mark Holloway

at a vital public resource parks are

Children taking part in activities next to the River Eden

age across the UK

Pobl yn tirlunio yn yr Ardd Japaneaidd yn Cowden, yr Alban. Credyd: Devlin Photo Ltd

Tirweddau, parciau a natur